

KALIFORNIYA QIZIL CHUVALCHANGIDAN OLINGAN ZARDOBINING INSON ORGANIZMIDAGA VIRUSOLOGIK TA'SIRINI O'RGANISH

Nurova Zamira Annakulovna

Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali

Tibbiy biologiya va gistologiya kafedrasi mudiri, dotsent

ANNOTATSIYA

Kaliforniya qizil chuvalchangidan tayyorlangan zardob inson organizmida timusga ta'sir darajasi yuqoriligi bilan ajralib turadi va immunitizmning faolligini oshirib turadi. Antitelo hosil qiluvchi hujayralarni oshishida yordam beradi.

Kalit so‘zlar: Kaliforniya qizil chuvalchangi, to‘shamalar, laboratoriya preparatlari, reagentlar, reagenlar, suv, termometr.

ABSTRACT

The serum prepared from the California red worm is characterized by a high level of effect on the thymus in the human body and increases the activity of the immune system. It helps to increase antibody producing cells.

Key words: California red worm, bedding, laboratory preparations, reagents, reagents, water, thermometer.

KIRISH

Chuvalchang boqishni qaysi kun va qaysi oyda boshlasangiz ham farqi yo‘q. Eng qulay vaqt bahor, kuz va yozdir. Chuvalchanglar ammiak va yuqori haroratga ta’sirchan bo‘ladi. Shu sababli, ovqatlanish uchun faqat fermentatsiyadan o‘tgan va sovutilgan go‘ngdan foydalanish mumkin. Boshqa organik chiqindilar ham chirishi lozim.

Chuvalchang boqish uchun xonaki quyon go‘nggi 5-10 kunda, otniki 3-4 oyda, qoramolniki 5-6 oydan so‘ng tayyor bo‘ladi. Ovqat kam bo‘lsa chuvalchanglar chivib ketadi, ovqat ko‘p bo‘lsa, nafas olish va gaz almashunuvi qiyinlashadi. Doimo chuvalchanglarning ko‘payishi va rivojlanishini nazorat qilib turish kerak. Chuvalchanglarni qutilarda, balkon. Yer to‘la, garajlarda ham bovish mumkin.

Tajriba maydonimiz Oltinsoy tumunining “Chep” va “Guliston” maxallasi bo‘lib, ozuqaga boy bo‘lgan biogumus yetishtirish bilan bir vaqtda odam kasalliklari uchun yetilgan kaliforniya qizil chuvalchangini ajratib olinadi, fiksatsiya qilinadi so‘ng filtratsiyadan o‘tkazilib qurutkich shkafga qo‘yiladi. qizil chuvalchang 48 soat pechda qurigandan so‘ng maxsus asbob orqali tuyiladi va un holatiga keltiradi. Bu namuna 12 mg olinib kolbaga solinadi ustidan kerakli bo‘lgan reaktivlar qo‘shiladi va termostatga qo‘yiladi. Temostatda stirilizatsiya qilinganga gelment suyuqligi tarkibiga gelmentdan olingan qon suyuqligi qo‘shiladi va u sentrafugalananadi.

Bu namunadan olingen zardobni immunologic tekshiruvdan o'tkaziladi va odamning immune tizimiga ta'sir darajasi o'rganiladi. Bu tajriba asosi shuni ko'rsatdiki odam kasalliklarga qarshi kurashishda 11 xil kasalliklarni oldini olishdagi zardob tayyor bo'lganini ko'ramiz va patologik belgilarni kuzatamiz. Bu zardob "NURZAM" virusli infektion kasalliklarni oldini olishda gepatit-a gepetit-b infektsiyasini oldini olishda eng kuchli vosita hisoblanadi.

Kalliforniya qizil chuvalchangidan olingen namunadan "AZAMZAR" krem mazni labaratorik usulda tayyorlandi va teri kasalliklariga Leshmanioz, Vitsiliga, pisoriaz, allergik toshmali kasalliklarni oldini olishda ishlatilishida virusologik tashxislar aniqlandi. Odamga ta'sir etuvchi virusi nofaollik toksin moddalari tekshiruvdan o'tkazildi. bilan Gemotologik ko'rsatkichlar statistik malumotlarga ko'ra 15% yuqori ekanligi isbotlandi. Inson organoizmida eritrotsitlarni hosil bo'lishi, hujayraviylikni oshishi muntazam yuqori ekanligi ma'lum bo'ldi.

Tajriba shuni ko'rsatdiki, chuvalchang yordamida organik moddalarni qisqa muddatda o'simliklar tez o'zlashtira oladigan biogumusga aylantirish kerak. Biogumusni qimmatli xususiyati shundaki, u donador strukturaga ega suv yuvib ketishiga chidamli. Biogumus tarkibida o'simliklarni oziqlantiruvchi moddalar miqdori o'n marotaba ko'p. Deylik, chorvachilik fermasida 500 bosh qoramol saqlansa, undan chiqadigan go'ng 200 hektar yerni oziqlantirish mumkin. Shuncha miqdordagi organika biogumus ishlab chiqarishga sarflansa, 1000 hektarni oziqlantirish mumkin. Bundan 2 yil burun Oltinsoy tumanidagi "Chep" "Guliston" mahallasida tajriba ekperiment ishlari olib borildi kaliforniya qizil chuvalchanglari yetiltirildi va undan biogomos olindi, namunalardan odam kasalliklariga qarshi dori vositalari ishlab chiqildi.

XULOSA

Kaliforniya qizil chuvalchangidan olingen zardob teri kasalliklari uchun juda foydali bo'lib tanadagi viruslarni yengishda, viruslarga chalinishning oldi olinadi va yuqori texnologik ishlab chiqarish asbob uskunalarini asosida amaliyat ishlari olib boriladi. Bu bo'yicha bir qancha eksperimentlar olib borilmoqda. Surxondaryo viloyatida teri toshmali kasalliklarni oldini olishda muhim ahamiyat kasb etadi.

REFERENCES

1. N.K.Belamurov. "Полезные калифорниские черви" Москва 2020 год
2. Ч.Н.Виноградский П почвоведение и биогумос Москва 2018 год
3. В.В.Кауричев "Почвоведение" Москва 1998
4. Nurova, Z., Musurmonova, A., Noxidirova, Z., Xo'janazarova, S., & Normatova, S. (2023). ODAM KASALLIKLARIGA QARSHI ZARDOB ISHLAB

CHIQARISHNING IMMUNOLOGIK KO'RSATKICHLARI. *Eurasian Journal of Academic Research*, 3(1 Part 3), 93-95.

5. Nurova, Z., Hamidbayeva, M., Urazova, Z., Tog'ayeva, G., & Rashidov, A. (2022). VIRUSALOGIC INDICATIONS OF SERUM FROM THE CALIFORNIA RED WORM. *Eurasian Journal of Medical and Natural Sciences*, 2(12), 287-289.